

ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

✉ 8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. ☎ 92/502-106, fax: 92/502-101
e-mail: mayor@zalaegerszeg.hu

..... napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése
2017. március 9-i ülésére

Tárgy: A Göcseji Múzeum digitalizálási stratégiájának jóváhagyása

Előterjesztő: Balaicz Zoltán polgármester

Készítette: Horváth Gábor közművelődési szakreferens

Tárgyalta: Oktatási, Kulturális, Ifjúsági és Sport Bizottság

Törvényességi és tartalmi-formai szempontból ellenőrizte: Önkormányzati Osztály

Tisztelt Közgyűlés!

Az európai kulturális örökség előtt álló egyik legnagyobb kihívás az analóg formában lévő dokumentumok digitalizálása, a digitálisan született dokumentumok hosszú távú megőrzésének biztosítása és e tartalmak felhasználóbarát szolgáltatása.

A közgyűjtemények átfogó digitalizálási stratégiája az intézményekben őrzött kulturális javak széleskörű társadalmi hasznosulását, a nemzeti kultúra közvetítését és megismertetését tűzte ki céljául, amely az új szemléletmódot, a digitális kor kihívásaira reflektáló nyitott intézményi környezet létrejöttét segíti elő. A közfeladatot ellátó intézmények számára ez a társadalmi elvárás olyan lehetőséget jelent, amely alapvetően befolyásolja a hosszú távú megőrzést, a feldolgozást és a gyarapítást is.

A stratégia célrendszerének megvalósulása érdekében az intézményekben folyó digitalizálási tevékenység kiemelt feladatot jelent. A munka személyi feltételeinek biztosítását a Kulturális Közfoglalkoztatási Program is támogatja. Ennek érdekében a Magyar Nemzeti Múzeum a megyei hatókörű városi múzeumok, valamint a megyei jogú városok fenntartásában lévő múzeumok számára hat fő közfoglalkoztatott munkatársat biztosít erre a feladatra.

Ezen kapacitás igénybevételének feltétele, hogy a múzeum, a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 42. § (4) bekezdése b) pontja szerint a fenntartó által jóváhagyott digitalizálási stratégiával rendelkezik.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztés mellékletét képező digitalizálási stratégiát jóváhagyni szíveskedjék.

Határozati javaslat:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése jóváhagyja a Göcseji Múzeum előterjesztés melléklete szerinti digitalizálási stratégiáját. A Közgyűlés felkéri a polgármestert, hogy a döntésről értesítse az intézmény igazgatóját.

Határidő: 2017. március 20.
Felelős: Balaicz Zoltán polgármester

Zalaegerszeg, 2017. március 6.

Balaicz Zoltán
 polgármester

Göcseji Múzeum
megyei hatókörű városi múzeum

Digitalizálási
stratégia

Kaján Imre
igazgató

A digitalizálás célja

A Göcseji Múzeum korábbi évekbeli informatikai fejlesztései mind a digitális munkavégzést, leltározást, gyűjteménykezelést segítették elő. A gyűjtemények digitális formában való megőrzésével és megosztásával célunk a kulturális szerepvállalás erősítése az internet alapú társadalomban a múzeumi digitális ismeretátadás tartalmi és technikai eszközeivel.

A stratégia időtávja: 2016-2020

A digitalizáció a múzeum munkájában egyre meghatározóbb szerepet kapott az utóbbi évtizedekben és ez a trend egyre erősödik. A stratégia azonban ilyen hosszú távra nem tervezhető a gyorsan fejlődő technológiai lehetőségek miatt.

A GM stratégiája ezért **4 évre** előre tervez. Haladását folyamatosan vezetni kell, év elején ellenőrizni a tervek teljesülését és a tapasztalatok, mérőszámok, minőség-ellenőrzések alapján az erőforrások újraelosztásával vagy prioritások változtatásával biztosítani a célok elérését.

A digitalizálás szintjei

A gyűjtemények leltári tételeinek digitalizációját háromszintű skálán mérjük:

1. **Még nem digitalizált tételek:** csak papír alapú leltárkönyvben szerepel és digitális reprodukció még nem készült róla,
2. **részben digitalizált:** adatbázisban szereplő tétel, de digitális reprodukció nem készült róla, *vagy* digitális reprodukció készült róla, de az adatbázisba nem került még be,
3. **teljesen digitalizált:** az adatbázisban rögzített tétel és rendelkezik digitális reprodukcióval, ezek pedig a gyűjteménykezelő rendszerben össze vannak kapcsolva.

A digitalizálás prioritásai

A Stratégia megvalósításának első ütemében elsődleges a meglévő digitalizált anyagok számbavétele, továbbá ezek európai szabványi szintre emelése és ehhez szükséges cselekvési terv kialakítása.

Ezzel egy időben végezhető, a tervezési fázis megalapozó feladat a korábban nem digitalizált gyűjteményrészek felmérése, hogy meghatározhassuk azok digitalizációjának prioritási sorrendjét gyűjtemény-fontossági, minőségi és mennyiségi szempontok alapján.

A stratégia megvalósító

A *közvetlen megvalósító* a **digitalizálási csoport**. Tagjai a gyűjteménykezelők, fotós/digitalizáló, gyűjteményi informatikus, továbbá a határozott időre és digitalizálási célra alkalmazott betanított munkaerő.

Feladataik:

- **Gyűjteménykezelők:**
scannelés, digitális állományok kezelése, adatrögzítés
- **Fotós/digitalizáló:**
tárgyfotózás, scannelés, digitális állományok kezelése, adatrögzítés
- **Gyűjteményi informatikus:**
digitalizálási csoport képviselője, munkák összehangolása, felmerülő problémák kezelése, munkafolyamatok leírása és oktatása, stratégia megvalósulásának

ellenőrzésére szolgáló adatok gyűjtése és év eleji beszámoló készítése, ágazati stratégiai szabványok alkalmazásának bevezetése, fejlesztési javaslatok kidolgozása.

- **Betanított dolgozók:**

scannelés, adatrögzítés

Az adatrögzítés retrospektív feldolgozást jelent, vagyis a papír alapú leltárkönyvek, leírókartonok rögzítését az adatbázisban. Az így rögzített adatokat a szakos muzeológus ellenőrzi és hagyja jóvá.

A szakos muzeológusok szerepe a digitalizálási folyamatokban

A muzeológusok a kezelésükben lévő gyűjteményeket a digitalizálás szempontjából fontossági sorrend szerinti részekre bontják és átadják a digitalizálási csoportnak.

A muzeológusok kizárólagos feladata a rögzített adatok minőségének, pontosságának ellenőrzése, majd javítása, végül jóváhagyják az adatokat, bármilyen szabályozott módon kerültek is be azok a múzeum adatbázisába.

Új leltározásokat csak muzeológus végezhet, az adatok bármilyen formájú rögzítését kizárólag ő végezheti. Ezek már digitális formában jönnek létre az auditált rendszerben, adatrögzítés után a tétel átkerül a digitalizálási csoportnak az *Útmutatóban* leírt munkafolyamatára.

A szakos muzeológusok adatbázis tárgyszó-listáit és névtereit (földrajzi, személy) ellenőrzik, javítják, vagy tömeges javításra utasítást adnak a rendszeradminisztrátornak.

Feladatuk továbbá a gyűjtemény és az abban lévő tételek publikusságának, nyilvános felületen való megjeleníthetőségének ellenőrzése és beállítása a rendszerben.

A stratégia megvalósításához szükséges emberi és technikai erőforrások

A feladatok jellegéből adódóan a humán és technikai erőforrások szorosan összefüggnek. Ideálisan a számítógépek és dolgozók számának 1:1 arányban kell megfelelniük, a scannerek pedig legalább fele arányban, legyen az akár lapscanner vagy negatív/dia scanner.

A digitalizálási csoport emberi erőforrás igénye: 3-4 fő betanított dolgozó.

A digitalizálási csoport technikai erőforrás igénye: 3-4 személyi számítógép vagy laptop, 2-4 scanner.

A betanított dolgozók alkalmazása lehetővé teszi a párhuzamos munkát több gyűjtemény tömeges feldolgozásában, a szakos muzeológusok és a digitalizálási csoport szakemberei pedig biztosítják a minőségi elvárásoknak való megfelelést.

Az egyre növekvő számú technikai eszköz alkalmazásából és egyre bonyolultabb informatikai rendszerekből következik az igény *+1 fő informatikai* feladatokat és felhasználói támogatást nyújtó személy alkalmazására. Feladata: muzeológusi, gyűjteménykezelői technikai háttér biztosítása.

Technikai fejlesztést a stratégia *kezdeti fázisában* a szerverek elhelyezése, belső hálózat felülvizsgálata (topológiák készítése), valamint egy digitális fotólabor kialakítása igényel. A továbbiakban előre látható feladat a jelentős kapacitás-bővítés, új technológiai irányok (pl. 3D, virtuális sisak stb.) bevezetése.

Hosszú távú megőrzés

A digitális vagyron megőrzését az intézmény *Informatikai és Adatvédelmi Szabályzata* szerinti mentés és tárolás biztosítja.

Az intézményi informatikus tesz javaslatot az éves költségvetési tervezés során szükségessé váló informatikai fejlesztésekre, cserékre, beszerzésekre. Az erre vonatkozó költségeket az intézményi költségvetésben külön soron kell kezelni.

Felhasználási célok és szabályok

A felhasználási szabályok meghatározásához a digitalizált képi tartalmakat két csoportra bontjuk: nagy felbontású és kis felbontású képek.

A nagy felbontású képeket csak a felelős vezető engedélyével szabad felhasználni, ezek nyilvános felületen nem érhetőek el. Ez a rendelkezés addig áll fenn, amíg a digitális vagyontulajdonosa (a Magyar Állam) erre vonatkozóan másként nem rendelkezik.

Az internetes nyilvános felületen közzétett kis felbontású képeket és leíró adatokat személyes, kutatási célra bárki szabadon felhasználhatja a forrás megjelölésével. Ezek kereskedelmi, sokszorosítási célra nem használhatók.

Ezek a feltételek megegyeznek a Creative Commons Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi Licenc feltételeinek.

A digitalizált kulturális vagyontulajdonon szabadon, de kereskedelmi célra nem felhasználható licenz biztosításával kívánjuk erősíteni a szakmai kutatók munkáján túl az internetet használó „kultúra fogyasztók” elérését, köreikben a Göcseji Múzeum ismertségének növelését.

A múzeumpedagógiai programokat kiegészítjük a múzeumban található eredeti tárgyak online elérhető adatainak ismertetésével az és az online felület használatának bemutatásával. Ezzel is elősegítjük a tanulók digitális írástudását és az internetes kutatási módszereik lehetőségeinek bővülését.

Digitális tartalomfejlesztés

A létrejövő digitális tartalmak felhasználásának fő irányvonalát a múzeum online, *korlátozás nélkül* elérhető nyilvános felülete jelenti. (későbbiekben OPAC)

Felhasználása weboldalon:

A múzeum honlapján állandó jellegű tartalmakat kell létrehozni, melyekben linkelni lehet egy-egy adott tárgy az OPAC-ban található oldalát.

Ilyen jellegű tartalmunk a Zalai Művészek Kislexikona, amellyel a képzőművészek életrajza mellett már fel tudjuk tüntetni a múzeum gyűjteményében szereplő alkotásaikat. Az állandó és időszakos kiállítások promotálásához, azok leírásában a kiállításban látható tárgyak digitális elérését is feltüntetjük. A linkeket pár darabos „kis gyűjteményekbe” szervezve tematikus listákat készítünk, melyek virtuális kiállításaink tartalmát gazdagítják.

Felhasználása a Göcseji Falumúzeumban:

A Göcseji Múzeum néprajzi gyűjteményének digitalizálásával látogatói információszolgáltatásokat fejlesztünk a Göcseji Falumúzeumban. Az adatbázisban rögzített és digitális fotóval rendelkező tárgyakhoz - mivel online elérhetőek - a berendezett falusi házakban vagy nyomtatott anyagon elég csak egy QR kódot vagy leltári számot feltüntetni ezáltal a helyben lévő látogatók okos eszköz és mobilinternet segítségével további információkhoz jutnak.

További online felületek

A magyar (és lehetőség szerint angol) nyelvű Wikipedia oldalak gazdagítása tárgyak információival, fotóival és végeredményül az OPAC-ra mutató hivatkozások elhelyezésével.

Célzottan történelem érettségi témaköröket érintve bővítjük a meglévő tartalmakat, ahol a Múzeum nevével és tárgyaival találkozhatnak az internetezők.

Ezen felül pedig várostörténeti és megyetörténeti témákban hozunk létre tartalmakat.

„Z'eg Anno”

A város utcáit, épületeit ábrázoló régi fotók digitalizált állományainak felhasználása egy tematikus „akkor és most” jellegű képsorozat/videosorozat készítéséhez. Ez megjelenhet honlapon, YouTube-on, vagy elektronikus kiadványként.

Sérültek hozzáférése és foglalkoztatása

Célunk a hosszú távú adatrögzítési munkáknál a megváltozott munkaképességű személyek számára lehetőséget biztosítani, támogatni a munkaerő-piaci integrációjukat. Ezt a helyi civil szervezetekkel együttműködve végezzük.

A nyilvános online felületünk korlátlan, regisztráció nélküli hozzáférése biztosítja az esélyegyenlőséget nemre, korra, földrajzi helyre, és fizikai képességekre tekintettel egyaránt.